

Editorial

L'accident del "Don Pedro" al litoral eivissenc

El passat dia 11 de juliol, Eivissa es va despertar amb la preocupant notícia de l'enfonsament del vaixell "Don Pedro", un mercant de 145m d'eslora, de la companyia naviliera *Iscomar*, que normalment realitzava la ruta Palma-Eivissa-Dènia. En la matinada del dia 11, el vaixell acabava de sortir del Port de Vila cap a Dènia; per motius que es desconeixen -i de difícil explicació-, l'embarcació va topar contra l'illot de Dau Gros, escassament a una milla nàutica del port. En menys d'una hora el vaixell va estar al fons de la mar, a uns 45m de fondària. Afortunadament i malgrat l'aparató de l'accident, no es varen haver de lamentar desgràcies personals.

Des del moment de l'accident, el desplegament de mitjans personals i materials per part de les administracions implicades, va ser exemplar. A les 7:30h del dia 11, a la zona ja es trobava el buc "Clara Campoamor" de Salvament Marítim, per encarregar-se de la succió del combustible que sortia del "Don Pedro". Durant els primers dies treballaren un gran nombre d'operaris de diferents organismes i és destacable el paper que va jugar la Ministra de Foment, que va realitzar un seguiment *in situ* de totes les tasques.

Durant el mes d'agost hem assistit a la lenta i molt delicada tasca d'extracció del combustible. Malgrat això s'han donat episodis no desitjables en un esdeveniment ja de per sí prou catastròfic: a principis d'agost es va

conèixer que el buc transportava unes 10 tones de bateries usades; s'han donat contínues fuites de combustible, la majoria petites, però d'altres d'una certa identitat, com la que es donà els darrers dies del mes coincidint amb un temporal de llevant, etc. Tots aquests episodis, sumats a l'accident, han deixat en evidència la total manca de previsió per part de les administracions davant d'accidents d'aquest tipus. En el moment de l'enfonsament, al Port de Vila no es disposava ni d'un sol metre de barreres de contenció d'hidrocarburs ni d'absorbents, no existia cap tipus de protocol per actuar davant de la possible catàstrofe, etc. Així i tot, i tal com ja hem esmentat, les administracions competents actuaren amb diligència i es varen evitar mals majors. Però crida l'atenció que fa devers un any i mig un altre vaixell, el "Rolón Sur", de la companyia *Balearia*, se va accidentar contra l'illot dels Penjats, també a les proximitats del Port de Vila i que el fet no hagi servit per aprendre la lliçó i començar a disposar dels mecanismes per evitar una catàstrofe mediambiental.

Aquest dos casos exposats, i no són els únics al nostre litoral, es produïren al Parc Natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera, a l'interior d'un LIC marí i a les aigües de la Reserva Marina dels Freus. Totes aquestes figures de protecció, no han servit ni per impedir aquests accidents ni per disposar d'eines bàsiques per fer-lis front.

Els principals efectes d'aquests accidents es pateixen a l'àmbit marí, ja que la contaminació per hidrocarburs passa a afectar a diversos organismes i ecosistemes. Recordem la presència a la zona d'aquests freus, d'extenses i relativament ben conservades praderies de *Posidonia oceanica*, que varen ser declarades Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Tot i això no hem d'oblidar els ecosistemes terrestres que s'han vist afectats. En aquest sentit cal destacar la importància ecològica dels illots presents als Freus. Atresoren importants valors naturals, molts d'ells únics, destacant notables colònies d'aus marines. Als illots de Daus, illes Malvins i s'Espanja, és a dir, els més afectats per l'accident, hi trobem colònies de fumarells o nonetes (*Hydrobates pelagicus*), baldrigues o virot gros (*Calonectris diomedea*), corb marins (*Phalacrocorax aristotelis*), i gavines (*Larus michaellii*), i a Malvins, anys enrere han criat les gavines de bec vermell (*Larus audouinii*). Però els valors naturals afectats per aquest accident, varen ser una preocupació menor per a la majoria d'administracions implicades; l'accident es va produir en plena temporada turística i afectà de ple a tres platges molt freqüentades: platja de Talamanca, les Figueretes i Platja d'en Bossa. Així, inicialment, tots els esforços es varen centrar en minimitzar l'accident i els seus efectes de cara a la temporada turística, procurar que les platges es vessin afectades el mínim possible i que la imatge turística d'Eivissa no patís. Amb tot, la Ministra de Medi Ambient en la seva visita a la zona, es va posar a la disposició del Govern Balear per portar a terme els estudis necessaris per avalu-

ar el grau d'afecció i aplicar mesures compensatòries.

D'aquí poc el cas del "Don Pedro" perdrà la seva força mediàtica, deixarà d'interessar i ràpidament ens preocuparem d'altres temes. En aquests moments hi ha encetat un nou debat voltant: recuperar el vaixell o deixar-lo enfonsat i com a atractiu per al busseig? La normativa balear sobre l'enfonsament és molt restrictiva i només es permet fer-ho amb embarcacions que hagin eliminat tots els components contaminants (només es pot enfonsar el casc del vaixell, format únicament per fusta o ferro). El "Don Pedro" presenta gran quantitat d'elements molt contaminants i de difícil o impossible eliminació: materials aïllants com l'amiant, cables, motors hidràulics, bateries, pintures amb plom, etc. L'administració no pot vulnerar la seva pròpia normativa. És per això que els grups ecologistes i la societat civil, no podem permetre que s'oblidin de tot el que han promès: cal reclamar que es realitzi l'estudi de viabilitat per tractar de treure el vaixell, que es portin a terme totes les avaluacions necessàries per saber, a mig i llarg termini, com ha afectat aquest accident als valors naturals d'una zona que ha merescut el cúmul de figures de protecció esmentades, que es disposin de les mesures necessàries per fer front a accidents d'aquest tipus a tots els ports de les Illes Balears, i que es depurin totes les responsabilitats civils i penals d'aquest accident.

En definitiva, ens cal estar ben alerta perquè no quedi tot en bones paraules i exigir enèrgicament que el nostre litoral, no tan sols sobre el paper, disposi dels mecanismes de protecció que es mereix.